

Moje dziecko idzie do szkoły. Co mam robić?

**Informator o systemie szkolnictwa
dla nowoprzybyłych w Belgii**

**Onthaalbureau Inburgering Antwerpen.
Deze brochure is een vertaling uit het Nederlands.**

SZANOWNI RODZICE

Jesteście dopiero w Belgii?

A więc powinniście zapoznać się z życiem w Belgii. W Belgii szkoła jest bardzo ważna. Broszura ta udzieli wam więcej informacji w tym zakresie.

Macie dzieci starsze niż 2,5 roku?

W Belgii dzieci idą do szkoły począwszy od 2,5 roku. W roku szkolnym, w którym skończą 6 lat, muszą chodzić do szkoły, do czasu aż skończą 18 lat. Jako rodzic, musisz o to zadbać.

Przeczytaj tę broszurkę.

Będziesz lepiej wiedzieć, co masz robić. Znajdziesz tu odpowiedzi na następujące pytania.

- Jak mam zapisać swoje dziecko do szkoły?
- Ile kosztuje chodzenie dziecka do szkoły?
- Kiedy dziecko musi iść do szkoły?
- Kiedy są wakacje?
- Czy dziecko może spożywać w szkole posiłki?
- Czy w szkole jest opieka przed i po zajęciach?
- Jak przebiega dzień szkolny?
- Jak mogę być codziennie na bieżąco, co moje dziecko robi w szkole?
 - Agenda (dzienniczek)
 - Raport
 - Wywiadówka (Het oudercontact)
- Co mam robić, jeśli dziecko nie może iść do szkoły?
- Kiedy dziecko nie musi iść do szkoły?
- Co, jeśli moje dziecko jest nieobecne i nie ma usprawiedliwienia?
- Co, jeśli dziecko ma kłopoty w szkole?
- Czy dziecko musi iść do szkolnego lekarza?
- Czy jako rodzic mogę coś zrobić dla szkoły?

- Organizacja systemu szkolnictwa w Belgii
 - Tabela kierunków nauczania.
 - Czego dzieci uczą się w szkole?
 - Co, jeśli dziecko nie może uczęszczać do zwykłej szkoły?
- Co, jeśli dziecko posiada zagraniczny dyplom lub świadectwo?

Broszurka ta jest wydana w 10 językach

Nie znasz dobrze niderlandzkiego? Przeczytaj więc tę książeczkę w języku hiszpańskim, francuskim, angielskim, polskim, serwo-chorwackim, arabskim, tureckim, rosyjskim lub portugalskim.

Masz jeszcze pytania?

Zapytaj więc

- nauczyciela twego dziecka
- dyrekcję szkoły
- kogoś z CLB
- Pina -18.

Co to jest CLB?

CLB oznacza Centrum Pomocy Uczniom

Czym zajmuje się CLB?

CLB jest dla uczniów, którzy uczęszczają do szkoły. Aby móc się dobrze uczyć, dzieci muszą dobrze czuć się w szkole. CLB pomoże im w tym.

CLB słucha, rozważa, informuje i udziela rad. Jeśli wystąpi jakiś problem, CLB pomoże w szukaniu rozwiązania.

Sprawy, jakie mogą wystąpić to: wybór szkoły, zachowanie w szkole, wagarowanie, koncentracja, raporty, uzgodnienia, nauka dokonywania wyboru, wiara w siebie, współuczestnictwo, szanse, i wiele wiele innych.

Kto pracuje w CLB?

W CLB pracują pedagodzy, psychologowie, asystenci psychologów, pracownicy społeczni, lekarze i pielęgniarki. Czasami obecny jest również logopedysta lub fizjoterapeuta. Wszyscy ci ludzie pracują razem, aby jak najlepiej pomóc każdemu dziecku.

Kto może zwrócić się do CLB?

Wszyscy uczniowie, rodzice, nauczyciele i dyrekcje szkoły mogą zwracać się do CLB z pytaniami.

Uczeń stoi zawsze w centrum naszej uwagi. Nic nie zostanie przekazane innym bez zezwolenia. Wszystko odbywa się z poszanowaniem sfery prywatności.

Jak mam zapisać swoje dziecko do szkoły?

Każde dziecko może, począwszy od 2,5 roku iść do szkoły. Od 1 września w roku szkolnym, w którym dziecko skończy 6 lat, musi ono iść do szkoły, do czasu, aż skończy 18 lat. Tak jest według przepisów prawa. Również dzieci, które dopiero co przybyły do Belgii i nie znają jeszcze języka niderlandzkiego, muszą chodzić do szkoły. Chłopcy i dziewczęta uczęszczają do tej samej szkoły. To również jest zgodnie z przepisami prawa.

- Również dzieci, które nie mówią jeszcze po niderlandzku, muszą chodzić do szkoły.
 - Jest to możliwe jedynie w szkole, w której są wolne miejsca.
 - Zapisywać się można w ciągu całego roku.
- Te dokumenty weź ze sobą, aby zapisać dziecko do szkoły.

		
Paszport lub dowód tożsamości dziecka	SIS-kartę dziecka	Świadectwo z poprzedniej szkoły

Nie masz tych dokumentów? Mimo to możesz jednak zapisać dziecko. Również dzieci nie posiadające dokumentów muszą iść do szkoły.

- Ten kto zapisuje swoje dziecko do szkoły, przyjmuje reguły obowiązujące w tej szkole. Reguły te znajdują się w regulaminie szkoły. Poproś o regulamin i przeczytaj go.
- Należy podpisać się pod regulaminem przy wyrażeniu 'za zgodą' ('voor akkoord'). Oznacza to, że zgadzasz się z tym regulaminem.

Ile kosztuje szkoła mojego dziecka?

Szkoła w Belgii jest bezpłatna. Nie musisz nic płacić, aby zapisać dziecko do szkoły. Istnieją jednak koszty związane ze szkołą:

- jedzenie i napoje,
- nadzór w przerwie obiadowej,
- opieka nad dzieckiem przed rozpoczęciem i po zakończeniu szkoły,
- wycieczki,
- pływanie,
- i tak dalej.

Za to trzeba będzie zapłacić.

- Dodatkowe koszty są różne w zależności od szkoły. Weź to pod uwagę, przy wyborze szkoły.
- Szkoła sporządza uprzednio listę kosztów. W ten sposób będziesz wiedzieć, ile należy zapłacić w danym roku szkolnym. **Poproś o taką listę przy zapisie!**
- Co miesiąc otrzymasz rachunek kosztów. Każdego miesiąca musisz więc zapłacić część tych kosztów.

Kiedy dziecko musi iść do szkoły?

Dziecko musi uczęszczać do szkoły od 1 września do 30 czerwca.

Dziecko musi być obecne w szkole

- w poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek przez cały dzień,
- w środę do południa.

Dziecko musi być codziennie obecne w szkole. Nie może się spóźniać. Inaczej straci część lekcji i będzie przeszkadzać innym dzieciom.

Dziecko nie musi chodzić do szkoły

- w środę po południu, w sobotę i niedzielę,
- w wakacje,
- w dni szkolenia pedagogicznego.

Kiedy są wakacje (= nie ma szkoły)?

W wakacje nikt nie musi chodzić do szkoły. Poniżej, wykaz wszystkich wakacji do roku szkolnego 2014-2015.

ROK SZKOLNY	Ferie jesienne od - do	Ferie na Boże Narodzenie od - do	Ferie zimowe od - do	Ferie Wielkanocne od - do	Boże Ciało od - do	Wakacje letnie od - do
2007 – 2008	29/10/07 - 4/11/07	24/12/07 - 6/1/08	4/2/08 - 10/2/08	24/3/08 - 6/4/08	1/5/08 - 2/5/08	1/7/08 - 31/8/08
2008 – 2009	27/10/08 - 2/11/08	22/12/08 - 4/1/09	23/2/09 - 1/3/09	6/4/09 - 19/4/09	21/5/09 - 22/5/09	1/7/09 - 31/8/09
2009 – 2010	2/11/09 - 8/11/09	21/12/09 - 3/1/10	15/2/10 - 21/2/10	5/4/10 - 18/4/10	13/5/10 - 14/5/10	1/7/10 - 31/8/10
2010 – 2011	1/11/10 - 7/11/10	27/12/10 - 9/1/11	7/3/11 - 13/3/11	11/4/11 - 25/4/11	2/6/11 - 3/6/11	1/7/11 - 31/8/11
2011 – 2012	31/10/11 - 6/11/11	26/12/11 - 8/1/12	20/2/12 - 26/2/12	2/4/12 - 15/4/12	17/5/12 - 18/5/12	1/7/12 - 31/8/12
2012 – 2013	29/10/12 - 4/11/12	24/12/12 - 6/1/13	11/2/13 - 17/2/13	1/4/13 - 14/4/13	9/5/13 - 10/5/13	1/7/13 - 31/8/13
2013 – 2014	28/10/13 - 3/11/13	23/12/13 - 5/1/14	3/3/14 - 9/3/14	7/4/14 - 21/4/14	29/5/14 - 30/5/14	1/7/14 - 31/8/14
2014 – 2015	27/10/14 - 2/11/14	22/12/14 - 4/1/15	16/2/15 - 22/2/15	6/4/15 - 19/4/15	14/5/15 - 15/5/15	1/7/15 - 31/8/15

Czy jest opieka przed rozpoczęciem zajęć i po szkole?

Na ogół jest opieka dla dzieci przed rozpoczęciem lekcji i po szkole. W wielu szkołach jest to

- rano, przed rozpoczęciem lekcji,
- wieczorem, po szkole,
- w środę po południu,
- w wakacje (na przykład od godz. 8 do 17).

Podczas tej opieki, z dziećmi zawsze jest ktoś, kogo one znają.

Opieka ta nie jest bezpłatna. Należy za nią zapłacić. **Zapytaj najpierw w szkole, ile to kosztuje.**

Koszty te możesz odpisać z podatków. Otrzymasz na to atest ze szkoły.

Czy moje dziecko może zostawać w szkole na posiłki?

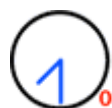
Tak, to jest możliwe. Dzieci mogą zostawać w szkole na posiłki.

- Muszą przynieść swoje jedzenie.
- Jedzą w stołówce (= refter).
- Muszą pozostać w szkole. Tylko dzieci, które idą do domu na posiłki mogą opuścić szkołę. Rodzice muszą udzielić na to zezwolenie.
- Przed, podczas i po jedzeniu istnieje nadzór. W większości szkół jest on płatny.

Jak przebiega dzień w szkole?

Oto **przykład rozkładu godzin w ciągu jednego dnia w szkole.**

Godziny te są różne w zależności od szkoły. Poproś o dokładne godziny przy zapisie dziecka.

07:30

Istnieje opieka dla dzieci, które wcześniej przyjdą do szkoły.

08:15

Brama szkoły zostaje otwarta.
Nauczyciele sprawują nadzór.

08:25

Przedszkolaki muszą być w szkole najpóźniej o godz. 8.25.

08:30

Wszystkie dzieci muszą być w szkole.
Dzwonek. Dzieci ustawiają się w rzędzie.
Rodzice opuszczają szkołę.
Zaczynają się lekcje.

10:10

Przerwa na zabawę 15 minut.

12:05

W poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek jest przerwa obiadowa.
Dzieci jedzą w szkole lub idą jeść do domu.
W środę wszystkie dzieci idą do domu.

12:20

W niektórych szkołach jest opieka w środę po południu. Zapytaj o to.

13:15

Dzieci, które jadły w domu wracają do szkoły.

13:30

Dzwonek. Dzieci ustawiają się w rzędzie.
Zaczynają się lekcje popołudniowe.

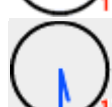
15:25

Koniec dnia szkoły.
Wszystkie dzieci muszą być obecne w szkole do tej godziny!
Nie mogą wcześniej wyjść do domu.

15:40

W niektórych szkołach jest nadzór nad dziećmi, które zostają dłużej w szkole.
Zapytaj o to.

17:30

Koniec nadzoru. Wszystkie dzieci idą do domu.

W jaki sposób mogę śledzić każdego dnia, co dziecko robi w szkole?

Agenda (dzienniczek)

Od pierwszej klasy (= od 6 lat) wszystkie dzieci otrzymują agendę. Agendę tę biorą ze sobą do domu.

W agendzie znajdują się

- wiadomości dla rodziców,
- lekcje, jakich dziecko musi nauczyć się tego dnia,
- prace domowe, które dziecko ma tego dnia do wykonania.

Przeglądaj zawsze agendę dziecka. Składaj swój podpis w agendzie.

W ten sposób nauczyciel będzie wiedzieć, że wszystko czytała(a)ś.

Zawsze sprawdzaj, czy dziecko ma zadaną pracę domową lub lekcje do przygotowania! W ten sposób bedziesz wiedzieć, czy dziecko jest gotowe ze swoją pracą szkolną.

Masz jakąś wiadomość do nauczyciela? **Napisz to w agendzie!**

Raport.

Dziecko otrzymuje raport cztery razy w roku. Raport ten dostaje zawsze przed wakacjami: feriami jesiennymi, feriami świątecznymi (Boże Narodzenie), feriami na Święta Wielkanocne oraz przed letnimi wakacjami.

W raporcie znajdują się wyniki dziecka. Jest również uwaga, czy dziecko dobrze pracuje w klasie, czy, że powinno pracować lepiej.

Podpisz raport. Nauczyciel będzie wtedy wiedział, że go czytała(a)ś. Następnie oddaj raport do szkoły.

Na koniec roku raport zatrzymaj i dobrze przechowuj!

Kontakt z rodzicami (wywiadówka)

W ciągu roku szkolnego rodzice i nauczyciele mogą omawiać pewne sprawy. Rozmawiają o tym, jak dziecko radzi sobie w szkole.

- Chciał(a)byś coś omówić z nauczycielem lub z dyrekcją? Możesz zwrócić się z każdym pytaniem lub problemem. **Umów się najpierw na spotkanie!**
- Nauczyciel chciałby coś z tobą omówić? Otrzymasz wtedy zaproszenie listowne lub w agendzie twojego dziecka. Podczas tego spotkania (wywiadówki)
 - omówisz raport swego dziecka,
 - otrzymasz obszerniejsze wyjaśnienia odnośnie swego dziecka i jego rezultatów w szkole,
 - sam możesz zadawać pytania nauczycielom.

Bądź zawsze obecny(a) na wywiadówce. Otrzymasz tam potrzebne informacje. I w ten sposób wykazujesz zainteresowanie swoim dzieckiem oraz szkołą.

Nie możesz przyjść na wywiadówkę? **Upředź** o tym wcześniej nauczyciela.

Co mam zrobić, jeśli dziecko nie może pójść do szkoły?

W przedszkolu dzieci (= od 2,5 do 5 lat) nie muszą codziennie chodzić do szkoły. Będzie jednak dobrze, jeśli dziecko zawsze przyjdzie do szkoły. Inaczej wiele straci i nie będzie znać innych dzieci. Jeśli mimo to, twój przedszkolak nie może przyjść do szkoły, **wtedy zawsze daj znać nauczycielowi**.

Wszystkie dzieci od pierwszej klasy (= od 6 lat) zawsze muszą chodzić do szkoły. Również te dzieci, które skończyły 5 lat i chodzą już do pierwszej klasy, muszą być obecne w szkole. Mimo to, twoje dziecko nie może przyjść do szkoły? Wtedy **musisz uprzedzić szkołę** i powiedzieć, dlaczego dziecko nie przyjdzie. Dziecko ma obowiązek uczęszczać do szkoły do 18 roku życia!

Kiedy moje dziecko nie musi iść do szkoły?

Zgodnie z prawem, istnieją 4 powody, dla których dziecko nie musi iść do szkoły.

Jeśli jest chore

Jeśli dziecko musi udać się na kontrolę do lekarza lub dentysty, należy to zrobić po godzinach szkoły. Tego dnia dziecko powinno normalnie przyjść do szkoły. Jeśli dziecko jest chore, może zostać w domu.

W wypadku choroby obowiązują następujące reguły.

Dziecko jest chore 1 dzień, lub kolejne 2 lub 3 dni?

Uprzedź wtedy szkołę możliwie jak najszybciej (na przykład telefonicznie).

- Napisz również kartkę, że dziecko jest chore. Dostarcz tę kartkę jak najszybciej do szkoły.
- W roku szkolnym możesz najwyżej 4 razy sam(a) napisać taką kartkę. Za 5tym razem niezbędny będzie atest od lekarza.

Dziecko jest chore dłużej niż 3 dni?

- Zawiadom o tym szkołę możliwie jak najszybciej (na przykład telefonicznie).
- Poproś o zwolnienie od lekarza (= atest lekarski). Atest ten dostarcz jak najszybciej do szkoły.

Dziecko twoje ma chroniczną (przewlekłą) chorobę (na przykład astmę, migrenę, ...)?

- Umów się na spotkanie z CLB. Tam poproszą oni o atest medyczny dotyczący tej choroby. Wtedy dziecko będzie mogło zostać w domu, gdy będzie chore (na przykład, gdy nastąpi atak choroby).
- Zawiadom o tym szkołę jak najszybciej (na przykład telefonicznie). Napisz sam(a) kartkę i dostarcz szkole możliwie jak najszybciej.

Jeśli nieobecność twojego dziecka jest usprawiedliwiona

Każdego roku istnieją pewne, ściśle określone dni, kiedy dzieci nie muszą iść do szkoły. Dni te, wolne od szkoły są prawnie ustalone.

Oficjalne święto	data
Nowy Rok	1 stycznia
Poniedziałek Wielkanocny	(poniedziałek po Wielkanocy)
Święto Pracy	1 maja
Wniebowstąpienie	(czwartek, 40 dni po Wielkanocy)
Zielone Świątki 2gi dzień	(poniedziałek po Zielonych Świątkach)
Wszystkich Świętych	1 listopada
Zawieszenie Broni	11 listopada
Boże Narodzenie	25 grudnia
2gi dzień świąt Bożego Narodzenia	26 grudnia

Również podczas świąt religijnych dzieci nie muszą iść do szkoły. Katolickie, protestanckie i anglikańskie dni świąteczne są uznane jako oficjalne dni świąteczne. Także dzieci wyznające inne religie nie muszą więc w te dni iść do szkoły.

Dzieci, które wyznają inną religię mogą zostać w domu, aby świętować te dni. Upředź wcześniej szkołę, w jakie dni świąt religijnych dziecko zostanie w domu.

Islam	Religia żydowska	Religia ortodoksyjna ? jeśli Wielkanoc ortodoksyjna i katolicka nie wypadają w tym samym czasie.
Święto słodyczy (1 dzień) Święto ofiarowania (1 dzień)	Żydowski Nowy Rok (2 dni) Wielkie Pojednanie (1 dzień) Święto Szalasów (2 dni) Radość Tory (2 dni) Małe Pojednanie (1 dzień) Święto Esthery (1 dzień) Pesach (4 dni) Święto Tygodni (2 dni)	2gi dzień Wielkanocy Wniebowstąpienie 2gi dzień Zielonych Świątek

Dziecko nie musi być obecne w szkole w wypadku pewnych okoliczności. Są one również określone ustawowo. Należy natomiast wcześniej upředzić o tym szkołę.

Usprawiedliwione powody nieobecności w szkole	Ten dokument należy oddać w szkole jako dowód	Gdzie możesz otrzymać ten dokument?
Ślub bliskiej rodziny, krewnych lub kogoś, kto mieszka u ciebie w domu	Zawiadomienie o ślubie	W urzędzie miasta
Pogrzeb bliskiej rodziny, krewnych lub kogoś, kto mieszka u ciebie w domu	Zawiadomienie o zgonie.	W urzędzie miasta
Rada rodzinna	Dowód z sądu	W sądzie
Wezwanie z sądu np.gdy dziecko musi stawić się w sądzie przy rozwodzie rodziców	Wezwanie	W sądzie
Środek zaradczy z komitetu opiekuńczego	Wezwanie	W danej instancji

np. przyjęcie do ośrodka pobytu, obserwacji lub orientacji.		
Jeśli nie ma możliwości dotarcia do szkoły np. strajk komunikacji publicznej lub powódź	Dowód niepotrzebny	

Jeśli dyrektor udzieli zezwolenia

Dyrektor może udzielić zezwolenia dziecku na nieobecność w szkole

- jeśli dziecko potrzebuje więcej niż 1 dnia aby ukończyć żał po pogrzebie;
- jeśli dziecko musi wyjechać na pogrzeb za granicę;
- jeśli dziecko bierze udział w ważnych zawodach sportowych (np. mistrzostwa) (maksymalnie 10 razy po pół dnia w roku szkolnym);
- jeśli dziecko bierze udział w imprezie kulturalnej (np. soundmixshow, teatr) (maksymalnie 10 razy po pół dnia w roku szkolnym);
- z nagłych powodów osobistych; musisz o tym wcześniej porozmawiać z dyrektorem (maksymalnie 4 razy po pół dnia w roku szkolnym);

Jeśli dyrektor o to poprosi, należy okazać mu niezbędne dokumenty jako dowód nieobecności.

Dyrektor nie może udzielić zezwolenia na nieobecność w szkole

- na treningi w klubie sportowym,
- na repetycje imprezy kulturalnej,
- aby wcześniej wyjechać na wakacje lub później z nich wrócić.

Nie możesz wymagać udzielenia tych wolnych dni. Nie jest to prawnie przewidziane. Dziecko musi przecież być zawsze obecne w szkole. Jedynie dyrektor może udzielić zezwolenia na odstępianie od tych reguł.

Jeśli dzieci muszą przemieszczać się wraz z rodzicami

Również dzieci z rodzin zamieszkałych w przemieszczających się przyczepach campingowych, na statkach żeglugi śródlądowej, w lunaparkach lub w cyrku muszą codziennie być w szkole. Czasem jednak trzeba wraz z dziećmi wyruszyć w drogę. Omów to wcześniej ze szkołą. Razem ze szkołą zrób plan postępowania w tym zakresie. Musisz ściśle trzymać się tych ustaleń. Inaczej dziecko nie może być nieobecne w szkole. Utrzymuj kontakty ze szkołą będąc w drodze. Pomagaj dziecku w drodze w jego zadaniach szkolnych.

Co, jeśli dziecko jest nieobecne bez usprawiedliwienia?

Jeśli dziecko jest nieobecne w szkole bez ważnego powodu, jest to nieobecność nieusprawiedliwiona. Jest to problem. Szkoła umówi się z tobą na nowe spotkanie.

Co, jeśli dziecko jest przewlekle chore?

Wtedy dziecko może otrzymywać lekcje w domu. Są jednak pewne warunki.

- Dziecko musi uczęszczać do szkoły podstawowej (= młodsze niż 12 lat).
- Dziecko twoje jest chore lub miało wypadek.
- Dziecko twoje jest nieobecne w szkole 21 dni lub dłużej.
- Mieszkasz nie dalej niż 10 kilometrów od szkoły.

Napisz pismo do dyrekcji szkoły. Dołącz atest od lekarza. W atescie tym musi być zaznaczone, że dziecko może uczestniczyć w lekcji, lecz nie może chodzić do szkoły.

Jeśli dyrekcja wyrazi zgodę, dziecko może otrzymywać lekcje w domu..

Co, jeśli moje dziecko ma problemy w szkole?

Niektóre dzieci mają w szkole problemy. Nie czują się dobrze w klasie, nie rozumieją materiału lekcji, inne dzieci im dokuczają lub one same dokuczają innym dzieciom.

Jeśli twoje dziecko ma problemy, szkoła poszuka rozwiązania. Dany problem zostanie omówiony

- z tobą,
- z CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding = Centrum Pomocy Uczniom),
- z nauczycielami. Podczas narad klasowych rozmawiają oni ze sobą o uczniach, ich rezultatach oraz ich zachowaniu.

Istnieją różne możliwe rozwiązania. Zostaną one z tobą omówione.

Czy moje dziecko musi iść do szkolnego lekarza?

Tak. Wszystkie dzieci w szkole muszą co kilka lat iść do lekarza.

- Doktor zbada, czy twoje dziecko jest zdrowe.
- Doktor stosuje szczepienia. Na to musisz uprzednio udzielić zezwolenia.
- Doktor daje list do rodziców. Znajdują się w nim wyniki badań. Jeśli jest to konieczne, poleca dalsze badanie u innego lekarza.

Dziecko ma 14 lat lub więcej? Wtedy nie jest ono zobowiązane, aby iść do szkolnego lekarza. Musisz to jednak oficjalnie podać do wiadomości. Więcej informacji uzyskasz w CLB.

Czy jako rodzic mogę coś zrobić dla szkoły?

To jest możliwe. Większość szkół widzi chętnie, gdy rodzice chcą zrobić coś dla szkoły. Rodzice mogą pomóc

- w organizowaniu uroczystości,
- w czytaniu dla dzieci,
- w pieczeniu ciasteczek na szkolne uroczystości,
- w towarzyszeniu na wycieczkach,

Każda szkoła ma też komitet rodzicielski. Jest to zebranie rodziców, którzy wspierają szkołę i wspólnie myślą nad koncepcją szkoły.

Chciał(a)byś zaangażować się w sprawy szkoły? Daj znać w dyrekcji szkoły.

Organizacja systemu oświaty w Belgii

Dzieci uczęszczają

- od 2,5 do 5 lat do **przedszkola**. Nie jest to obowiązkowe.
- od 6 do 11 lat do **szkoły podstawowej**. To jest obowiązkowe.
- od 12 do 18 lat do **szkoły średniej**. Po niej kończy się obowiązek nauczania.

Czasem przebiega to nieco inaczej.

- Dzieci, dla których zwyczajny system szkolnictwa jest za trudny, uczęszczają do **szkół specjalnych**. Jest to możliwe dla dzieci we wszystkich kategoriach wieku, od 2,5 do 17 lat.
- Nie wszystkie dzieci przechodzą co roku do następnej klasy. Czasami mogą zmienić kierunek, a czasami muszą powtarzać tę samą klasę. Wtedy są przeważnie starsze niż inne dzieci w tej klasie.

W poniższej tabeli możesz zobaczyć, według kategorii wieku, jaki kierunek dziecko może wybrać.

Uwaga odnośnie formy graficznej: tabelę tę najlepiej jest ‘postawić na głowie’. Zacząć od przedszkolaków, i -18 na dole. Na ogół zaczyna się bowiem czytać od góry na dół.

Wiek dziecka							
	PRZEDSZKOLA						SPECJALNE SZKOLNICTWO PODSTAWOWE
2,5 i 3 lata	1 ^{sza} klasa przedszkola						Bubao
4 lata	2 ^{ga} klasa przedszkola						Bubao
5 lat	3 ^{cia} klasa przedszkola						Bubao
	SZKOLNICTWO PODSTAWOWE						SZKOLNICTWO SPECJALNE
6 lat	1 ^{sza} klasa						8 typów
7 lat	2 ^a klasa						8 typów
8 lat	3 ^a klasa						8 typów
9 lat	4 ^a klasa						8 typów
10 lat	5 ^a klasa						8 typów
11 lat	6 ^a klasa						8 typów
	SZKOLNICTWO ŚREDNIE						SZKOLNICTWO SPECJALNE
12 lat	1 ^{szy} stopień						7a klasa
13 lat	1 ^{szy} stopień			Przygotowujące do zawodu			BUSO
14 lat	2 ^{gi} stopień	Ogólne ASO	Plastyczne KSO	Techniczne TSO	Zawodowe BSO		BUSO
15 lat	2 ^{gi} stopień	Ogólne ASO	Plastyczne KSO	Techniczne TSO	Zawodowe BSO		BUSO
16 lat	3ci stopień	Ogólne ASO	Plastyczne KSO	Techniczne TSO	Zawodowe BSO	ZAWODOWE + PRACA	BUSO
17 lat	3ci stopień	Ogólne ASO	Plastyczne KSO	Techniczne TSO	Zawodowe BSO	ZAWODOWE + PRACA	BUSO
18 lat	4 ^y stopień				7 ^{my} rok BSO		
+18	SZKOLNICTWO WYŻSZE			PÓJŚCIE DO PRACY			

Czego uczą się dzieci w szkole?

- **W przedszkolu** dzieci spędzają dużo czasu na zabawie. Uczą się robótek ręcznych, kolorowania, malowania, śpiewu, słuchania historyjek, rozmowy, ćwiczeń gimnastycznych, tańca oraz wspólnej zabawy z innymi dziećmi.
- **W szkole podstawowej** dzieci uczą się czytać, pisać, liczyć, historii i geografii. Zaczynają naukę języka francuskiego. Uczą się poprawnego zachowania we wzajemnych kontaktach, oraz sztuki uczenia się.

- Szkoła średnia ma trzy stopnie.
- W 1^{szym} stopniu** (12-13 lat) młodzież otrzymuje wykształcenie ogólne. Uczy się takich przedmiotów jak języka, matematyki, geografii, historii, i tak dalej.
- W 2^{gim} stopniu** (14-15 lat) młodzież musi wybierać z czterech możliwości.
 - W ASO (Algemeen Secundair Onderwijs = Liceum Ogólnokształcące) otrzymuje ogólne wykształcenie. Jest to przygotowanie do szkolnictwa wyższego. Dostaje takie przedmioty jak język niderlandzki, francuski, angielski, informatykę, matematykę, geografę, historię, i tak dalej.
 - W KSO (Kunst Secundair Onderwijs = Szkoły Średnie Plastyczne) młodzież otrzymuje wykształcenie ogólne i artystyczne. Dlatego dostaje też przedmioty takie jak balet, teatr, rzeźba, i tak dalej.
 - W TSO (Technisch Secundair Onderwijs = Średnie Szkoły Techniczne) młodzież otrzymuje wykształcenie ogólne i techniczne. Może wybierać kierunki takie jak fotografia, budownictwo, opieka, automechanika, turystyka, żegluga morska, i tak dalej.
 - W BSO (Beroeps Secundair Onderwijs = Średnie Szkoły Zawodowe) młodzież otrzymuje wykształcenie ogólne i uczy się zawodu, jak np. obróbki drewna, opieki/pielęgnacji, automechaniki, ogrodnictwa, i tak dalej. BSO jest bardzo praktycznie ukierunkowane.

Na każdym kierunku są przedmioty obowiązkowe oraz przedmioty, które młodzież sama może wybierać. Wybór zawsze jest dość obszerny.

W 3^{cim} stopniu (16-17 lat) młodzież uczęszcza dalej do ASO, KSO, TSO lub BSO. Pewna ilość przedmiotów jest obowiązkowa, a inne przedmioty młodzież może wybierać sama. W ten sposób młodzież przygotowuje się do wyższych studiów lub do zawodu. Kto uczęszcza do BSO, musi jeszcze zrobić 7^y rok (4^y stopień).

- Ten, kto pomyślnie ukończy 3^{ci} stopień ASO, KSO, TSO lub 4^y stopień BSO, otrzymuje dypłom szkoły średniej. Z tym dyplodem można ubiegać się o przyjęcie na studia do szkół wyższych. Kto skończył 18 lat, może przerwać naukę i iść do pracy.
- Niektórzy nie chcą czekać, aż skończą 18 lat, żeby iść do pracy. Ten, kto nie chce zaczynać nauki 3^{so} stopnia szkoły średniej, może iść do szkoły i pracować (Deeltijds Onderwijs). Młodzież, która ukończyła 16 lat (lub 15 i ma dyplom 2^{so} stopnia) może podjąć pracę i jednocześnie uczęszczać do szkoły. Młodzież może uczyć się na kierunkach takich jak automechanika, metal, sprzedawca, horeca (= hotel-restauracja-kawiarnia), i tak dalej.

Co, jeśli dziecko nie radzi sobie w zwyczajnym szkolnictwie?

Czasami dzieci nie mogą uczęszczać do zwykłych szkół z powodu

- niepełnosprawności
- problemów w zachowaniu lub emocjonalnych
- trudności w uczeniu się (= zaburzenia w uczeniu się).

Dzieci te otrzymują w szkole dodatkową pomoc. Istnieją różne opcje. W tej sprawie otrzymasz porady z CLB.

- Dziecko twoje pozostaje w zwykłej szkole. Od nauczycieli ze szkół specjalnych dostanie wtedy dodatkową opiekę.
- Dziecko twoje pójdzie do szkoły specjalnej.
 - W szkołach podstawowych istnieje 8 typów tych szkół. Każdy typ szkoły jest dostosowany do określonej grupy dzieci. Nauka w szkole podstawowej trwa 7 lat.
 - Nauka w szkole średniej (BUSO) trwa 5 **lat**.

Co, jeśli dziecko posiada dyplom lub świadectwo zagraniczne?

- Jeśli dyplom jest w innym języku niż niderlandzkim, francuskim, angielskim lub niemieckim, należy przetłumaczyć go u tłumacza przysięgłego.
- Dostarcz ten dyplom lub świadectwo do szkoły, do której uczęszcza twoje dziecko.
- Szkoła rozpocznie procedurę homologacji (jednoznacznego uznania) tego dyplomu.
- Po zakończeniu procedury szkoła zdecyduje, w której klasie lub w jakim stopniu dziecko może rozpocząć naukę.